

NOTATER TIL MØTE MED BARNE OG LIKESTILLINGSMINISTER LINDA HOFSTAD HELLELAND 3.5.18 OM GUTTER OG FEDRES UTFORDRINGER

v. Dag Furuholmen, spes. i psykiatri, nestleder Mannsforum

- 1. Barns rett til å se fedrene sine**, og konsekvensene for fysisk og psykisk helse hos barn som blir avskåret muligheten til å se dem.
- 2. De åpenbare forskjellene i hvordan foreldre behandles ut fra kjønn i barnevern, familievern og rettsvesen**, hvor fedre kontinuerlig mottar et implisitt budskap om at de er sekundære foreldre. Dette motvirker enhver likestillingspolitikk.
- 3. Bekymringen for hvordan det går med gutter helt fra grunnskolen og senere i høyere utdanning**

1. Det er i dag en sterk faglig uenighet om hva som er det beste for barn basert på de siste 15 års forskning sammenliknet med tidligere oppfatninger. Den viser at det er best for barn å ha likeverdige kontakt med begge foreldre. Både faglig prestisje og personlig økonomi er nok dessverre sterke drivere i denne fagkonflikten.

- Tilknytningsforskning baserer seg på forskning på «fremmedsituasjonen», en størrelse med store feilkilder.
- Morspresumpsjonen er utgangspunktet for denne forskningen (Bowlby)
- Målingen er basert på en situasjonsbetiget øyeblikksobservasjon av samspillet mellom små barn og mor.
- Det er få tilsvarende observasjoner mellom barn og far som ville kunne utfylt bildet. Det som er gjort i de senere år viser at tilknytning er avhengig av tilstedeværelse ikke av kjønn.

Longitudinell forskning og store metaundersøkelser viser at barn som har kontakt med begge er/har:

- Bedre emosjonelt og atferdsmessig tilpasset
- Bedre selvfølelse, Mindre depresjon og stress
- Bedre skoleresultater, bedre sosial tilpasning
- Bedre tilpasning til familie og til skilsmissen
- Bedre relasjon og kommunikasjon med fedre
- Motvirket effekten av familiekonflikt

Forskningen viser altså at det å bli avskåret kontakten med den ene, vanligvis far, skaper til dels store problemer for barna både i oppvekst og senere i livet. Barn som mister fedre pga dødsfall ikke har samme problemer, så utestengelse virker spesifikt.

Forskning på små barn viser:

- Barn var ikke i større grad trygt tilknyttet mødre enn fedre, og utvikling av tilknytning starter samtidig til begge foreldre så fremt de er tilgjengelige.
- Barn trenger regelmessig legging, trøsting, stelling av begge foreldre for å opprettholde og utvikle relasjonen
- Foreldre som ikke interagerer regelmessig blir fremmede for barnet
- Det bør være flere, ikke færre overnattinger for barn under to/tre for å vedlikeholde kontinuiteten av relasjonen til begge foreldre.

Kilder:

- R. Bauserman, (2002): Child adjustment in joint custody versus sole-custody. Metaanalytisk oversiktsartikkel av 33 studier
- Amato Gilbreth (1999): Metaanalyse av fars deltakelse i omsorg/overnatting
- M. Lamb, J. Kelly: Improving the Quality of Parent-Child contact in separating Families with infants and young children: Empirical research foundations
- R. Warschak (2014): Social science and parenting plans for young children: A consensus report
- L. Nielsen (2014): Shared physical custody: Summary of 40 studies on outcomes for children

2. Det er åpenbare forskjeller i hvordan foreldre behandles ut fra kjønn i barnevern, familievern og rettsvesen. Fedre mottar kontinuerlig et implisitt budskap om at de er sekundære foreldre. Dette er en sterk motkraft til likestillingspolitikken.

- Domstoler og Barnevern tar ikke konsekvensen av virkningene av ny politikk med farspermisjon og sterkt økt involvering av fedre. Myten om at barnet primært tilknyttes mor lever i beste velgående.
- Fremdeles er økonomi en sterk konfliktdriver. Kopling mellom bidrag og antall overnattinger er meget problematisk. Samværs sabotasje gir faktisk økonomisk gevinst.
- Fremdeles nesten ikke eksisterende rettsvern mot samværs sabotasje og falske anmeldelser, noe som ellers blir tatt på alvor og kalles mened!
- Det er store problemer med å endre rettspraksis både på grunn av rettens holdning til fedre og barneloves paragraf 36 ledd 2 som fratrukk domstolene muligheten til skjønn i tvistesaker.

Anita Skårstad Storhaugs doktoravhandling om barnevernets syn på fedre ((NTNU, 2014) viser en klar parallell:

- Fedre opplever å ikke bli hørt
- Holdninger om mødre som viktigste omsorgsperson
- Far oppfattes som en trussel mot barnet og potensielt mot mor
- De sees som irrelevante for barnet og barnevernets arbeid
- Mødrenes problemer medfører store belastninger for barna og far
- Fedres bekymring for barnets omsorgssituasjon hos mor ikke tatt på alvor
- Barnevernet bruker mye ressurser for å tilrettelegge for mor-barnrelasjonen, styrke mors omsorgskompetanse
- Mange argumenter for ikke å involvere og tilrettelegge for fars relasjon til barnet
- Tatt for gitt at mors negative fremstilling gir et reelt bilde av far
- En kjønnsessensialistisk forståelse av foreldreskap Relasjonen mellom far-barn tillegges ikke samme verdi. → Far settes på sidelinjen

Det eksisterer altså et likestillingsproblem både i domstoler og barnevern!

Vi blir som organisasjon konfrontert med menns fortvilelse når de blir fratatt muligheten for å yte omsorg og ha kontakt med barna sine. Fortvilelsen av å oppleve seg overkjørt av barnevern og rettsvesen og kanskje bruke hundretusenvis på advokat mens mor får fri retts hjelp. Dessverre har vi også opplevd en rekke suicid blant fedre som ikke orker mer. Vi har forgjeves forsøkt å finne tall på forekomst, men hverken kjønnsforskningsinstitusjoner, SSB, politi eller universitetene vet noe om dette!

3. Det tredje punktet er bekymringen for hvordan det går med gutter helt fra grunnskolen og senere i høyere utdanning.

Stoltenbergutvalget viser blant annet til at foreldrenes utdanningsnivå har større betydning for grunnskolepoeng enn forskjellen mellom gutter og jenter. Men på alle nivåer er likevel kjønnsforskjellen i grunnskolepoeng omtrent like stor for hver elevgruppe til fordel for jentene.

Vi i Mannsforum har vært opptatt av en del bakenforliggende strukturelle årsaker til gutters problemer.

Nevrobiologisk forskning viser at gutters hjerne utvikler seg i en annen sekvens enn jenters. De ligger 11/2 år etter i språkmodenhet sammenliknet med jenter, og kommer også senere i puberteten. Dette er noe alle foreldre vet. Gutter blir presset inn i skole og læring alt for tidlig i forhold til modenhetsnivå. Utviklingen har gått mer og mer i retning av tidlig læring, noe som i økende grad skaper problemer for gutter.

Gutter mangler positive mannlige rollemodeller. Vi lever også i en kultur hvor det kollektivt har vært legitimt å devaluere det mannlige og definere menn som innehavere av en rekke negative egenskaper, mens kvinner tildeles egenskaper som modenhet, emosjonell intelligens, omsorgsevne, lederegenskaper... Det er sterkt undervurdert hva denne kollektive medieskapte devalueringen av det mannlige betyr for gutters selvbilde.

90% av alle ansatte i barnehager er kvinner, 80% i grunnskolen og 66% av alle studenter å Uio er jenter kun 34% er menn. Dette kommer på sikt til å gi en voldsom skjevhet mellom kjønnene som vil skape økende problemer for gutter.

Helsetilbudet på skolen handler om helsesøstre. Vi har bare hatt kontakt med en helsebror, og mange gutter vokser opp med enslige mødre uten mentorer og gode modeller de kan betro seg til og dele bekymringer med. Ca 80% av landets psykologi studenter er for tiden kvinner...

Dette er et problem for gutter. Jeg hadde nylig en lærer fra Kongsberg på kurs. Han fortalte at i løpet av de siste 12 mndr. hadde 7 gutter forsøkt å ta livet sitt og fire av dem hadde lyktes. Han forteller at jentene snakker med helsesøster, men gutta vil ikke snakke med en kvinne om manneproblematikk og søker ikke hjelp.

En ny forskningsrapport av Mette Lyberg og kolleger, *Young Men, Masculinities, and Suicide*, finner at et stort antall unge menn som tar livet sitt føler at de ikke strekker til. Man har tidligere trodd at de fleste som tar livet sitt lider av psykisk sykdom, men dette stemmer ikke med funnene hennes: «De har lav selvfølelse, opplever å ikke strekke til som menn og man fant også at mangel på farskontakt er et gjennomgangstema.»

Dette betyr at man må arbeide for en større kjønnslikevekt blant barnehagepersonell, lærere, helsesøstre, psykologer og kanskje også leger. Det er nødvendig med kvotering. Gutter burde vurderes mye nøyere på modenhet, og det burde være uproblematisk å vente et år med skolestart i stedet for at presses til å begynne det året de fyller 6. Faktisk finner man en økende forekomst av ADHD problematikk hos de yngste guttene i skolen, og medisinerings av gutter er sterkt økende i Norge.